

Sp.zn.: SZ MěÚ Litomyšl/066370/2023
Č.j.: MěÚ Litomyšl 083409/2023/Kop
Vyřizuje: Jan Kopecký, tel.+420 461 653 460

Litomyšl, dne 11.10.2023

ZÁVAZNÉ STANOVISKO

Městský úřad Litomyšl, odbor kultury a cestovního ruchu – oddělení státní památkové péče, jako místně i věcně příslušný správní orgán státní památkové péče příslušný podle § 29 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o státní památkové péči"), posoudil podle § 14 odst. 1 zákona o státní památkové péči žádost o závazné stanovisko, kterou dne 25.9.2023 podalo

Město Litomyšl, IČO 00276944, Brí Št'astných č.p. 1000, 570 01 Litomyšl-Město

(dále jen "žadatel") ve věci záměru

Stavební úprava budovy, Smetanovo nám. č.p. 61

(dále jen "záměr"), který se týká **nemovité kulturní památky**, rejstříkové číslo Ústředního seznamu kulturních památek České republiky 3030/6-4191, na adrese Smetanovo náměstí č.p. 61, Litomyšl, na pozemku st. p. 396 v katastrálním území Litomyšl, který se nachází v městské památkové rezervaci Litomyšl, vyhlášené Výnosem ministerstva kultury ČSR č. j. 16417/87-VI/1 ze dne 21. 12. 1987.

Záměr obsahuje:

- Stavební úpravy interiéru a vestavba podkroví pro zázemí městské policie. Změna dispozic nenosných stěn pro vytvoření šesti nových bytů v 2. NP a v podkroví.
- Fasáda do dvora má být otlučena, vyspraveny trhliny a provedena nová se štukovou hladkou omítkou. Ve dvorní části je navrženo zbourání zchátralého přístřešku vstupu a zbudování nového přístřešku s krytinou z falcovaného plechu. Tašková krytina z tašek drážkových bude zachována, sejmuta a znovu položena za účelem vložení větrané mezery a bednění z důvodu nové podkrovní vestavby.
- Nová střešní okna v úžlabí.
- Nové zaklení světlíku. Stávající dešťový svod bude ústít do nově budované retenční jímky ve dvoře.
- Klempířské prvky: Oplechování žlabu, svodů i atiky nové z měď. plechu. Vnější jednotky VZT v úžlabí střechy.
- Repase oken v hlavním průčelí, vnější sklo bude nahrazeno izolačním dvojsklem.
- Nová okna v dvorním průčelí, snížení parapetu oken do dvora v 3. NP. Okna do dvorní části budou nově navržena dřevěná s izolačním trojsklem, dvoukřídlá s lehkou profilací.
- Vstupní dveře a okno do služebny (na straně do náměstí) zůstane stávající.
- Vrata vstupu (průchodu) - zádveří „budou podrobena restaurátorskému, stratigrafickému průzkumu a záměru a následně zrestaurována.
- V 1.NP odstranění vnitřních omítek z důvodu vysoké vlhkosti. Zdivo bude ošetřeno a zakonzervováno proti sprásování. Ve sklep. prostoru navrženo provětrání vzduchovou mezerou pomocí IGLU tvarovek s nasáváním ve fasádě a odvětráním nad střechu nevyužívaným komínem. Původní stropní konstrukce trámové dřevěné ve 2. NP budou odkryty, zkontrolováno zhlaví trámů a profily včetně rozponů, ošetřeny proti dřevokazným škůdcům a proveden nový záklop z prken s doplněním zahuštěním

nových dřevěných trámů z důvodu zvětšení únosnosti nové podlahy vestavby podkroví. V místě nových vyzdívek těžších akustických zdí bude prověřen stav klenby a proveden roznášecí betonový práh. Sejmутí stávajících podlahových vrstev (3. NP - půdovky včetně násypu a prken v podkroví na stáv. trám. stropech; 2. NP – PVC + dřevotřískové desky včetně podkladních konstrukcí na stáv. klenbách; 1. NP cihelné dlažby a betony z důvodu nové větrané podlahy). Původní půdovky mají být použity pro nová vyrovnávací schodiště v 3.NP.

- Odstranění duplicitního schodiště. „Původní dřevěné „slepé“ schodiště na chodbě v m. č. 201 bude před rozebráním zdokumentováno za účasti pracovníků NPÚ.“
- Přestavba schodiště do 3. NP včetně odstranění klenby nad ním.
- Vnitřní dveře budou dřevěné v obložkových zárubních v exponovaných prostorách (chodby, hlavní vstupní část) v historizujícím stylu (profilace a kování dle původních prvků zachovaných v objektu).

podle předložené projektové dokumentace zpracované Ing. Petrem Absolonem v 08/2023.

Správní orgán na základě tohoto posouzení podle § 14 odst. 3 zákona o státní památkové péči a § 149 odst. 1 a § 136 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "správní řád") vydává k záměru toto závazné stanovisko:

z á m ě r j e p ř í p u s t n ý

z hlediska zájmů státní památkové péče za těchto podmínek:

1) Při obnově dvorního průčelí nebude otlučena celá fasáda plošně, ale budou odstraněny pouze její nesoudržné části. Korunní římsa dvorní fasády nesmí být narušena. Soudržné části původní omítky budou očištěny a doplněny materiálem kompatibilním se zbytky původní fasády – shodná zrnitost, vhodné chemické složení, maximální propustnost vodních par.

2) Barva mřížek odvětrání na fasádě bude shodná s barevností fasády.

Odůvodnění:

Žadatel dne 25.9.2023 podal žádost o vydání závazného stanoviska k záměru. Uvedeným dnem bylo zahájeno řízení.

Stavba domu na adrese Smetanovo náměstí č.p. 61, Litomyšl, na pozemku st. p. 396 v katastrálním území Litomyšl, je nemovitou kulturní památkou zapsanou v Ústředním seznamu kulturních památek České republiky pod rejstříkovým číslem 3030/6-4191 a je umístěna v městské památkové rezervaci Litomyšl, vyhlášené Výnosem ministerstva kultury ČSR č. j. 16417/87-VI/1 ze dne 21. 12. 1987.

Vzhledem k tomu, že správnímu orgánu jsou známy všechny podstatné skutečnosti a žádost poskytuje dostatečný podklad pro posouzení, upustil od ústního jednání.

Národní památkový ústav k záměru vydal vyjádření dne 11.10.2023 pod č.j. NPU-361/82926/2023/KSŠ.

Charakteristika objektu:

Patrový, pozdně barokní dům s honosnou reprezentativní fasádou do náměstí z doby kolem r. 1770 od litomyšlského architekta J. Béby, na místě starších renesančních objektů.

Řadový, hloubkově orientovaný dům se čtyřosým průčelím, zakončeným konvexkonkávně zvlněnou atikou. Omítka sytě růžové barvy, architektonické doplňky bílé, erb a vázy v okrové barvě. Dům je v přízemí prolomen třemi oblouky polokruhově sklenutých arkád na pilířích. Portál má široké ostění, hladké římsky a podložený klenák. Jsou v něm osazena klasicistní vrata se sluncovými výplněmi, zubořezem na římsce nadpraží a klapačkou v podobě pilastru s iónskou hlavicí. Čtyřtabulková okna prvního patra jsou osazena do lištových šambrán s ušima. Otvory atiky jsou zaslepené. Niky v

prostředních osách mají vloženy rokokové vázy a v záklenku mají mušlový motiv. Čtyřosé dvorní průčelí špinavě žluté barvy má fasádu zakončenou profilovanou korunní římsou. Okna jsou osazena do fasády hladce, jsou nečleněná. Podstřešní okenní otvory jsou čtvercové, bez oken. Vstup na dvůr segmentově zaklenutým otvorem v pravé okenní ose se zděným přístřeškem s červenou pultovou střechou.

Současný stav poznání chráněných kulturně historických hodnot dotčeného objektu / území:

Jde o individuálně památkově hodnotný objekt, který je půdorysnou, hmotovou a architektonickou součástí harmonicky utvářené urbanistické kompozice hlavního historického náměstí v jádru města, jež organicky rostla od 16. století do 20. století. Pozdně barokní novostavba, z období mezi lety 1769 – 1775 (pro byty úředníků litomyšlského velkostatku), patrně stavitelem Jiřím Bébou (resp. jeho dílnou). Objekt na místě staršího, renesančního původu. Vnitřní prostory měly pravděpodobně bohatou dekoraci, která zanikla během utilitárních úprav v 19. a 20. století. Ke kulturně historickým hodnotám objektu patří zejména materiálová struktura historických konstrukcí včetně výplňových prvků, hmotové uspořádání, tvar střešní krajiny, vzhled objektu při pohledech ze Smetanova náměstí i při dálkových či leteckých pohledech na město, architektonické členění průčelí, půdorysná dispozice a vnitřní členění interiérů, vnitřní výzdoba a celkové umístění v rámci širších urbanistických vztahů památkově plošně chráněného území.

Dům je dokladem architektonického vývoje města v minulých staletích. Zvláště hodnotná je bohatá pozdně barokní fasáda a také téměř cele dochovaná renesanční dispozice.

Technický stav objektu:

1. NP je zasaženo vztlínající vlhkostí do výšky cca 180 cm.

Podkroví je nyní nevyužívané i kvůli špatnému přístupu po stávajícím schodišti – strmé schodiště s nízkou podchodnou výškou. Nedostatečnou světlou výšku mají také dveřní otvory ve stávající stěně v 3. NP. Krovová konstrukce byla po projednání s památkovou péčí přebudována v letech 2002. Před rokem 2002 zde byla sedlová střecha s hřebenem rovnoběžným s fasádou, toto řešení mělo statické problémy. Nynější stav – dvě pultové střechy s úžlabím kolmo na fasádu – vychází z historického stavu domu.

Odůvodnění podmínek:

K podmínce č. 1:

Plošné odstranění omítky je všeobecně nepřipustné na objektu kulturní památky. V tomto případě by při otlučení omítky mohlo dojít k narušení a zániku dosud komplexně zachované bohatě profilované korunní římsy, která je nedílnou a významnou součástí kulturně historické hodnoty budovy. Nemáme informace o úpravách této omítky a je proto na místě předpokládat, že se zde nachází i původní vrstvy.

K podmínce č. 2:

Pro zachování autenticity fasády i celého domu je potřeba dodržet její barevné řešení i v detailu. Proto byl uveden požadavek barevné úpravy fasádních mřížek navrženého odvětrávání vlhkosti přízemí. Barevnost fasády má značný podíl na celkovém výrazu objektu a zároveň je historickým dokladem vývoje celé lokality památkové zóny. Je třeba tento nový technický prvek opticky poněkud potlačit a to i v případě jeho osazení na dvorní fasádu.

Městský úřad Litomyšl, odbor kultury a cestovního ruchu – oddělení státní památkové péče, jako příslušný orgán státní správy v oblasti památkové péče, na základě doručené žádosti zahájil správní řízení dne 25.9.2023 v souladu s ustanovením § 44 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Odborný dohled zabezpečuje podle § 32 odst. 2 písm. g) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Pardubicích, který vydal dle ustanovení § 14 odst. 6 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve věci písemné vyjádření dne 11.10.2023, pod č. j. NPU-361/82926/2023/KSŠ, vypracované Ing. arch. Kateřinou Svobodovou Šírkovou, doručené Městskému úřadu v Litomyšli dne 11.10.2023, ve kterém je uvedeno, že

posuzované práce na budově Smetanovo náměstí č.p. 61“ na pozemku st. p. 396 v katastrálním území Litomyšl budou v souladu se zájmem ochrany kulturněhistorických hodnot při dodržení výše uvedených podmínek.

Městský úřad Litomyšl, odbor kultury a cestovního ruchu - oddělení státní památkové péče v průběhu správního řízení postupoval v souladu s platnými právními předpisy. Při vyhotovení závazného stanoviska vycházel z předložené žádosti, projektové dokumentace z a písemného vyjádření odborné organizace státní památkové péče. Přitom došel k závěru, že provedení stavebních úprav budovy na Smetanově náměstí, č.p. 61, Litomyšl, na pozemku st. p. 396 v katastrálním území Litomyšl, je z hlediska zájmů státní památkové péče přípustné a její realizaci nebude narušena půdorysná, hmotová a výšková konfigurace daného území a dotčeny podmínky pro ochranu městské památkové rezervace Litomyšl.

Záměr se nachází na území s archeologickými nálezy. Žadatel již od doby přípravy stavby je povinen podle § 22 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, oznámit tento záměr Archeologickému ústavu Akademie věd ČR (dále jen "Archeologický ústav"), nebo elektronicky na adresu oznameni@arup.cas.cz a umožnit provést záchranný archeologický výzkum.

Archeologický ústav žadateli sdělí informace o organizaci oprávněné provádět záchranný archeologický výzkum. Žadatel této organizaci písemně ohlásí s dostatečným předstihem zahájení zemních prací.

Závazné stanovisko bylo vydáno podle ustanovení § 149 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů a jeho obsah je závazný pro výrokovou část rozhodnutí příslušného správního orgánu.

Poučení:

Toto závazné stanovisko není samostatným rozhodnutím ve správním řízení, ale je úkonem učiněným dotčeným orgánem pro řízení vedené příslušným stavebním úřadem. Z tohoto důvodu lze jeho obsah napadnout pouze v rámci odvolání podanému proti rozhodnutí ve věci samé.

Jan Kopecký
referent oddělení
státní památkové péče

Přílohy:

- odborné vyjádření organizace státní památkové péče

Obdrží:

Město Litomyšl, IDDS: x4cbvs8

sídlo: Bří Šťastných č.p. 1000, 570 01 Litomyšl-Město

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Pardubicích, IDDS: 2cy8h6t

sídlo: Příhrádek č.p. 5, 531 16 Pardubice